

**IUS EST ARS BONI ET AEQUI
(PRAVO JE NAUKA O DOBROM I PRAVIČNOM)
Prednacrt teksta Deklaracije**

**UDRUŽENJE PRAVNIKA SRBIJE,
INSTITUT ZA UPOREDNO PRAVO I
UDRUŽENJE OŠTEĆENIH PRAVNIH LICA „ODUZETA IMOVINA“**

Bečki Sporazum o pitanjima sukcesije, zaključen pod pokroviteljstvom EU, koji je stupio na snagu 2004. godine, kao istorijski dokument ratifikovan u svim suverenim državama nastalim raspadom SFRJ, predstavlja svojevrsni trijumf i krunu nastojanja da se na miran i civilizovan način razreše međusobni državni i građansko-pravni imovinski i drugi legitimni interesi svih zainteresovanih subjekata.

Nepoštovanjem Sporazumom preuzetih međunarodnih obaveza grubo se ignoriše i sopstveni, ali i državni suverenitet drugih potpisnica ratifikovanog sporazuma.

Zato, a u cilju:

- EFIKASNIJE PRIMENE ANEKSA "G" SPORAZUMA O PITANJIMA SUKESIJE PREUZETE MEĐUNARODNE OBAVEZE O VRAĆANJU ODNOSNO OBEŠTEĆENJU ZA ODUZETU ILI UNIŠTENU INOSTRANU IMOVINU LICA IZ DRUGIH REPUBLIKA BIVŠE SFRJ;
- DOSLEDNOG POŠTOVANJA MEĐUNARODNOG UGOVORNOG PRAVA;
- AFIRMACIJE NAČELA PRAVNE DRŽAVE, JEDNAKOG POSTUPANJA I ELEMINSANJA DISKRIMINACIJE;
- STRIKTNE PRIMENE VAŽEĆEG ZAKONODAVSTVA;
- UNAPREĐIVANJA DOBROSUSEDOSKI ODNOSA I MEĐUSOBNOG POŠTOVANJA I UVAŽAVANJA, KAO I
- RESPEKTOVANJA PRAVDE I PRAVIČNOSTI,

učesnici

Međunarodne konferencije o poštovanju obaveza iz Aneksa "G"
Bečkog sporazuma o pitanjima sukcesije,
održane 7. i 8. februara 2020. godine,
usvojili su sledeću

D E K L A R A C I J U

1. Poštovanje međunarodnog prava predstavlja afirmaciju osnovnih tekovina, ne samo evropske pravne civilizacije.

2. Ratifikovani međunarodno-pravni akti, prema ustavima svih država u kojima se poštuje vladavina prava, su hijerarhijski iznad nacionalnih zakona i drugih podzakonskih propisa i zato moraju da budu usklađeni sa njima.

3. U savremenom i domaćem i međunarodnom pravu, pravo svojine i druga stečena imovinska prava su neprikosnoveni i moraju da uživaju najefikasniju pravnu zaštitu.

4. Za pravna i fizička lica od izuzetnog je značaja Aneks "G" Sporazuma o pitanjima sukcesije, a posebno njegov čl. 2 koji na principijalan i pravedan način zaštićuje legitimne imovinske interese građana i njihovih pravnih lica.

5. Neprimena Aneksa "G" ne može se pravdati postojanjem zakona i drugih propisa koji su u suštini u suprotnosti sa njegovim intencijama niti se njegova primena može uslovljavati istovremenom realizacijom ostalih aneksa tog Sporazuma ili nemogućnošću njegove neposredne primene.

6. Nije principijalan, niti prihvatljiv stav da se Aneks "G" ne primenjuje u sopstvenoj državi uz obrazloženje da se i u drugim suverenim državama ne primenjuje, jer nije bitno pitanje reciprociteta, već poštovanja pravne etike.

7. Obeshrabujući je i stav Evropskog suda za ljudska prava da se ignoriše osnovna intencija Aneksa "G", a posebno da se njegova primena uslovljava zaključivanjem bilateralnih međudržavnih sporazuma o imovinskim zahtevima koji su prevashodno u sferi legitimnih interesa građana ili njihovih pravnih lica nedržavnog karaktera.

8. Odlaganje dosledne primene Aneksa "G" produbljuje međususedske nesporazume i svakodnevno povećava materijalne štetne posledice (u vidu stvarne štete i izgubljene dobiti), ne samo na teret titulara zakonitih imovinskih prava, nego i na planu bržeg nacionalnog prosperiteta države koja ignoriše ili svesno opstruira njegovu blagovremenu, doslednu i efikasnu primenu.

9. Aneks "G" se odnosi na ogromnu imovinu čija vrednost iznosi preko nekoliko milijardi evra i koja se već skoro 30 godina ne koristi ili se nedovoljno racionalno, odnosno nenamenski koristi.

10. Neprihvatljiv je stav da se primena Sporazumom prihvaćene obaveze o obeštećenju oštećenih, uslovljava kompenzacijom naknade "ratne štete", jer se na taj način opstruiraju preuzete međunarodne obaveze i ugrožavaju imovinski interesi pojedinih građana i njihovih pravnih lica koja ni u kom slučaju nisu kriva za štetne materijalne posledice raspada SFRJ.

11. Za doslednu i pravičnu primenu Aneksa "G", nema sumnje, nisu neophodni bilateralni sporazumi koji između R. Srbije i R. Hrvatske, kao i između R. BiH i R. Hrvatske nisu zaključeni već 15 godina. Oni su u Sporazumu o pitanjima sukcesije predviđeni samo kao mogućnost da se utvrdi eventualni postupak za jednostavniju i efikasniju upravno-pravnu proceduru realizacije osnovne intencije Aneksa "G" o obeštećenju oštećenih. U svakom slučaju, njegovo eventualno zaključenje moralo bi da bude vremenski limitirano, a sadržinski da ima isključivo izvršni karakter. To, bez sumnje, isključuje mogućnost suštinske izmene osnovne intencije Aneksa "G" o integralnoj i pravičnoj zaštiti prava svojine i drugih legalno stečenih imovinskih prava građana ili njihovih udruženja, odnosno privatno pravnih lica.

12. U nedostatku bilateralnih sporazuma važeći pravni sistem, bez dileme, pruža mogućnost da se realizacija osnovnih intencija Aneksa "G" legalno ostvari u svim nespornim slučajevima primenom opšteprihvaćenog obligacionopravnog instituta o sticanju bez osnova (neosnovanom obogaćenju), jer je samim stupanjem na snagu Sporazuma o pitanjima sukcesije otpao zakonski ili drugi pravni osnov oduzimanja prava svojine ili ograničavanja korišćenja inostrane privatne imovine.

13. Svakako, Aneks "G" ne isključuje mogućnost da zainteresovane strane, povodom obrazloženog i dokumentovanog zahteva, svoje obaveze sporazumno utvrde, međusobnim poravnanjem, uz eventualno izdavanje obveznica i reprogramiranje novčane obaveze za obostrano prihvatljivi vremenski period, bez insistiranja na isplati izgubljene dobiti.

14. Sudska zaštita pred nacionalnim i međunarodnim pravosudnim institucijama pokazala se nedelotvornom. Zato oštećeni treba da iskoriste efikasniju i jeftiniju upravno-pravnu zaštitu koja je inače, po važećim zakonima, isključivo utvrđena za sprovođenje obaveza prihvaćenih ratifikovanim međunarodnim aktima, sa nadom i uverenjem da je neminovno da mudrost i pravda dožive svoju reafirmaciju.

15. Jedino dosledno i iskreno poštovanje međunarodnog prava može, u obostranom interesu, da doprinese humanizaciji međuljudskih odnosa, što je bitan uslov za neophodni racionalan dalji prosperitet svake nacionalne zajednice. Obeštećenje oštećenih je ne samo pravno, već prevashodno moralno pitanje. Zato, učesnici Međunarodne konferencije veruju i nadaju se da će se u narednom periodu unaprediti međususedski državno-pravni odnosi, povećati međusobno poštovanje i, u skladu sa osnovnim humanističkim principima, znatno poboljšati položaj oštećenih u postupku ostvarivanja njihovih legitimnih i legalnih imovinskih interesa. To će se postići, prema stavu učesnika Međunarodne konferencije, samo neodložnom i efikasnom primenom Aneksa "G", uz pravnu, moralnu i materijalnu podršku i pomoć Evropske Unije, pod čijim pokroviteljstvom i konstruktivnim angažovanjem je zaključen Sporazum o pitanjima sukcesije.

21. januar 2020. godine